

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus,

Opmerkzame luisteraars

zal het niet zijn ontgaan,
dat er tussen de Schriftlezingen van vandaag
grote tegenspraak bestaat.

- en U **bent** allemaal:
opmerkzame luisteraars.

Het zal U dus niet zijn ontgaan
dat **Jezus** sprak over

de onaantastbaarheid van de Thora,
en dat **Paulus** in zijn brief
de Torah lijkt **op** te willen **heffen**.

Die tegenspraak is echter schijnbaar.

Hoe kan het anders.

Je kunt toch niet verwachten

dat **Paulus** faliekant ingaat
tegen wat **Jezus** heeft geleerd.

De kwestie is dat het in de woorden van **Jezus**
om **een totaal andere zaak** gaat
dan in de brief van **Paulus**.

Nu dan eerst de Brief van Paulus [N.B. 2 Petrus 3:16]

Paulus behoorde tot de groep Joden
voor wie **Jezus** als **de Messias** gold.

Zij meenden

dat **de Messiaanse tijd** was aangebroken.

De Messiaanse tijd, -

dat is de tijd, waarin de **volkeren**
zich zouden bekeren tot de God van Israël.

Zo hadden de **profeten** immers gesproken.

Paulus was erop uitgetrokken
om niet-Joodse volken

dat evangelie te verkondigen.

Maar Paulus begreep

dat zijn woorden geen enkel effect zouden hebben,
als hij daarbij de eis stelde

* dat mannen zich moesten laten **besnijden**

* en dat allen die zich tot de God van Israël zouden
bekereren,

zich zouden moeten onderwerpen aan
**de Joodse spijswetten en de
 strenge Sabbatsheiliging.**

Paulus stelde die eisen niet!

En Paulus had succes op zijn missie-reizen.

Nu waren niet alle Joden

die Jezus als de Messias beleden,
 het met Paulus eens.

Zij meenden, dat niet-Joden

volledig in Israël konden worden opgenomen,
 graag zelfs,

maar alleen,

als zij zich aan de **gehele Torah** hielden!

Inclusief voedselwetten en

besnijdenis voor mannen.

Paulus had in Galatië,

- dat is in Klein Azië –
 gemeenten gesticht.

Daar waren later, ná Paulus,

andere mensen uit de Joodse kerk gekomen.

En die hadden aangedrongen op

handhaving van de voedselwetten
 en van de besnijdenis.

Toen Paulus dat ter ore kwam

heeft hij zich verschrikkelijk kwaad gemaakt.

Hij dicteerde een brief

aan de gemeente in Galatië.

Ondanks Paulus' boosheid en zijn emoties

beantwoordt die brief exact aan de regels
 van de **Romeinse retorica**,

zoals bijvoorbeeld

de toespraken van de Romein Cicero dat deden.

Onze brief **is** een toespraak!

Paulus moet een literaire opleiding hebben genoten.

Hij begint met iets uit zijn eigen leven te vertellen.

En na die autobiografische opmerkingen

begint hij aan de argumenten van zijn betoog.

Eerst stelt hij nog een aantal vragen –

't Zijn eigenlijk uitroepen!

- **“Domme Galaten! Wie heeft jullie behekt?!
Zijn jullie nu werkelijk zo dwaas...?”**

Zo bouwt hij zijn betoog op,
volgens de regels van de klassieke retorica.

Een eerste argumentatie-ronde
hebben wij vanmorgen gehoord.

Paulus haalt alles uit de kast,
om zijn lezers te overtuigen.

Hij gebruikt daarbij argumenten,
die ons niet logisch voorkomen,
of wellicht bedenkelijk toeschijnen.

Paulus maakt alles ondergeschikt aan zijn doel:

Die Galaten te overtuigen

van wat hem noodzakelijk voorkomt:

de verwerkelijking van de eenheid

van Joden en heidenen,

als verwerkelijking van het Koninkrijk Gods.

De laatste eeuwen is de uitleg van ons Schriftgedeelte
bepaald door de visie van Luther.

Luther stelde zich de hartstochtelijke vraag:

- “Hoe krijg ik een genadige God?#

Hij vond het antwoord in de brieven van Paulus:

Een mens wordt gerechtvaardigd,

niet door goede werken,

maar door **het geloof** alleen.

Luthers vraag was heel legitiem,

En het antwoord dat hij vond:

“rechtvaardiging door het gelóóf alleen”,

eveneens.

Maar onze vraagstelling is anders.

Wij weten,

dat Paulus geen dogmatische verhandeling schreef.

Hij wilde een gemeente overtuigen

van zijn waarheid!

[Het gaat om een intern-Joodse kwestie.

Dat moeten we wel beseffen.]

Paulus argumenteert als echte Jood

met een Bijbelse bewijsvoering.

Hij noemt Abraham.

En Paulus tekent hem heel *exclusief*

als 'gelovige'.

Hij stelt, dat God al met Abraham
die toekomstige gemeenschap heeft beoogd:
**een gemeenschap bestaande uit
Joden èn niet-Joden!**

Vervolgens noemt Paulus de **Wet**.
Die was natuurlijk nodig
in de periode na Abraham.

Denk aan de ballingschap;
die Wet, de Torah,
bepaalde toen de identiteit van Israël.
Zonder die wetten
was er geen Israël meer geweest.

De Torah was een omheining,
die Israël beschermde tegen assimilatie.
"Wie de verordeningen van de Tora in acht neemt,
- zo staat er in Leviticus -
die zal leven! "

"Ja maar", zegt Paulus,
"Dan leef je toch voortdurend
onder de dreiging van een vervloeking,
als je ***niet*** doet wat de wet bepaalt."

Maar (zegt hij),
Christus heeft die vloek op zich genomen.
Wij zijn nu vrij de omheining van de Tora te verlaten
om de volken te laten delen
in de zegen van Abraham.

Daar komt in het kort
Paulus' argumentatie in de lezing van vandaag
op neer.

Wat Paulus bedoelt met de Torah,
zijn die bepalingen
die Israëls identiteit uitmaken:

Bepalingen over * besnijdenis
 * voedselwetten,
 * sabbatsheiliging.

Nu de woorden van Jezus.
Jezus sprak vanuit een heel ander
uitgangspunt dan Paulus.
Jezus sprak tot **Joden**.

Hij legde de Torah uit voor **Joden**.
 Als een leraar in Israël.
 Maar wel als een leraar,
 die **met goddelijke wijsheid** uitlegde!
 Jezus sprak niet over 'identiteits-bepalingen',
 Maar over universele ethiek!
 Zo moeten we de Bergrede lezen:
 Als uitleg van de Torah, het heilig onderricht,
uitleg, met goddelijke wijsheid...

Ik denk daarbij aan de Schriftlezing,
 die vandaag volgens het algemene rooster
 in vele kerken wordt gelezen:
 Marcus 6, het verhaal
 waarin Jezus zijn eigen dorp bezocht.
 De mensen van Nazareth zeiden:
 - ***"Is dat niet JEZUS, DE TIMMERMAN?
 de broer van Jacob en Joses,
 en Judas en Simon?"***

Maar ze zeiden ook:

- ***"Maar wat is dat voor WIJSHEID,
 Die Hem gegeven is?"***

Dat is een Joodse omschrijving voor:

"wijsheid die God hem gegeven heeft!"

Wat Jezus zegt,

is **goddelijke wijsheid!**

Dat **begrepen** die mensen uit Nazareth.

En **tòch** geloofden ze niet.

Jezus kon daar, in Nazareth,

bij zijn eigen mensen,

geen enkel teken verrichten.

Nu zie ik een parallel:

Wij lezen de Bergrede.

als Jezus' onderricht...

onderricht, gegeven met goddelijke wijsheid...

Maar ... geloven **wij** zijn woorden?

Of zijn we net als die dorpelingen van Nazareth?

Jezus begint zijn rede met een soort hymne,
 een hymne van zaligsprekingen:

- *"Zalig die honger en dorsten naar gerechtigheid!*

- *"Zalig de vreedestichters..."*

Maar ... in West-Europa

is de eeuwen door **oorlog gevoerd**

door **christelijke** vorsten,

(die hun gebied of macht wilden vergroten).

Bij mijn weten hebben kerken nauwelijks of niet

geprotesteerd,

bij geen enkel van die honderden slachtvelden,

waar miljoenen mannen zijn gedood .

Ja, nog tijdens mijn leven,

in de jaren dertig,

werd een onderwijzer aan een christelijke school,

ontslagen,

omdat hij lid was van Kerk en Vrede.

[Fedde Schurer]

Er zijn in die tijd mensen van het Avondmaal geweerd,

omdat zij pacifist waren...

- naar hun overtuiging: vreedestichters.

Ik weet,

de zaken van oorlog en vrede liggen niet zo eenvoudig.

Maar bezinning op datgene,

wat Jezus aan de orde stelde,

lijkt mij toch eerste vereiste,

opdat wij niet de weg kiezen

van de dorpelingen van Nazareth...

Jezus legde de Torah uit,

met goddelijke wijsheid.

Na afloop van zijn rede,

-zo staat er –

waren de mensen diep onder de indruk!

Want Hij sprak hen toe

als iemand met gezag.

Wij weten: * met **goddelijke wijsheid**, -

* met **goddelijk gezag!**

Laten **wij** dan **wel** luisteren,

En zijn woorden vertrouwen schenken,

om die te doen!

In de Naam van de Vader en van Hem, de Zoon,

En de Heilige Geest, AMEN.